

זהר הקדוש עם ביאור הכתר והכבוד

פרשת כי תצא + התיקון לישראל שסדרו

כיון שאמר הקב"ה למשה כי הוא יודע בפרשה זו יותר ממשה, ציוה הקב"ה למלאך שר התורה לפרש את הפרשה למשה רבינו.

בההוא שעמא רמז ליה ליופיא"ל רבנא דאורייתא - באותה שעה רמז לו הקדוש ברוך הוא למלאך יופיא"ל שר התורה שיבאר למשה את פרשת

בן סורר ומורה. **אמר המלאך למשה, אנא דרישנא להאי קרא** - אני דרשתי פסוק זה, וכך הוא פירושו. **פתיב, פי יהיה לאיש, איש דא** - זה קודשא בריה הוא שנקרא 'איש' כשהוא מתלבש במדת הדין, **דכתיב** (שמות טו ג) **'ה' איש מלחמה'**, הרי שהקב"ה נקרא 'איש' בשעת מלחמה שאז מתלבש במדת הדין. **בן, דא** - זה 'ישראל', שהם בניו של 'איש' שהוא הקדוש ברוך הוא. **סורר ומורה**, פירושו כמו **דכתיב** (הושע ד טו) **'פי כפרה סוררה סרר ישראל'**, 'פרה' היא הקליפה שהיא 'סוררה', וכוונת הכתוב כי ישראל השתקעו בקליפות וסדרו כמותן. **איננו שומע בקול אביו ובקול אמו, אביו דא** - זה קודשא בריה הוא, שהוא בחינת התפארת, ו**כנסת ישראל**, הרומז על מידת מלכות שהיא 'אמו'. **ויסרו אותו**, פירושו כמו **דכתיב** (מלכים ב' ז יג) **'ויצעד ה' בישראל וביהודה ביד כל גביאי כל חוזה'** לאמר שבו מדרכיכם הרעים ושמרו מצותי חקותי ככל התורה אשר צוית את אבותיכם ואשר שלחתי אליכם ביד עבדי הנביאים וגו', והיינו, כי 'אביו ואמו' שהם תפארת ומלכות התרו את ישראל שישובו בתשובה על ידי נביאים וחוזים שהם בבחינת נצח והוד. **'ולא ישמע אליהם'**, והיינו כמו **דכתיב** **'ולא ישמענו אל ה' וגו'** (ראה שם פסוק יד), שאפילו לאחר שהתרו בם הנביאים לא שבו מדרכיהם הרעים.

לאחר שביאר המלאך איך מתבאר הפסוק הראשון על ישראל שסדרו, והתרו בהם קוב"ה ושכינתיה על ידי הנביאים, יבאר על פי הפסוק השני איך מובאים לדון ובאיוזו בחינה הם נידונים.

'ותפשיו בו אביו ואמו', והיינו **בדעתא חדא בהסכמה חדא** - בדעה אחת ובהסכמה אחת הסכימו תפארת ומלכות להיפרע מישראל, כי גם מידת הרחמים של תפארת ושל מלכות הסכימה עם מידת הדין שיש לדון את ישראל. ומכל מקום מחמת רחמנותם על הבן שהוא ישראל אינם רוצים לדון אותו בעצמם, ולכן כתוב **'והוציאנו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו'**, שהם ידונו את ישראל אל עוונותיהם. ושואל המלאך, למה כתוב **'אל זקני עירו'** ואל שער מקומו, בלשון יחיד, והלוא האב והאם מוציאים את

בנם, ואם כן **'אל זקני עירם ואל שער מקומם'**, בלשון רבים **מבעי ליה** - היה צריך לכתוב, **מאי** - מהו שכתוב **'אל זקני עירו ואל שער מקומו'** בלשון יחיד. ומשיב המלאך, **אלא**, מה שנאמר **'אל זקני עירו, דא** - זה קודשא בריה הוא, שהוא מורה על התפארת, כי המלכות נקראת 'עיר', והיא 'עירו' של התפארת, נמצא כי 'זקני עירו' היינו זקני התפארת שהוא עירו של המלכות. ומה שנאמר **'ואל שער מקומו, דא** - זה **פנסת ישראל** שהיא

במאמר זה יבואר על ידי המלאך שר התורה, כי פרשת בן סורר ומורה מרמז על הדין שנעשה לישראל שסדרו, וכן התיקון שיש להם אחר כך, ויבאר בפרטות כי בפסוקי פרשה זו יבואר במה קלקלו ובאיוזו בחינה נידונים ואיך נעשה התיקון להם. ותחילה יבואר כי משה לא רצה לכתוב פרשה זו מחמת הפורענות, ורק לאחר שביאר לו המלאך שמבואר בו גם התיקון שנעשה לישראל, כתב פרשה זו.

דין בן סורר ומורה מרמז על עונשי ישראל.

אמר רבי אלעזר, תוהנא על ההוא דכתיב - תמה אני על מה שכתוב (דברים כא יח-כא) **'פי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אותו ולא ישמע אליהם וגו', ותפשיו בו אביו ואמו והוציאנו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו וגו', ואמרו אל זקני עירו בגנו זה סורר ומורה איננו שמע בקולנו זולל וסבא, ורגמהו כל אנשי עירו באבנים ומת ובערפת הרע מקרבא וכל ישראל ישמעו ויראו'. ותמה רבי אלעזר, איך יתכן כי אב ואם יוציאו את בנם ליהרג. ומביא ראיה לתמיהתו, **ותנינו, דבההיא שעמא** - ושנינו כי באותה שעה **אמר קודשא בריה הוא למשה, כתוב פרשת בן סורר ומורה זו בתורה, אמר ליה משה, מאריה דעלמא שבוק דא** - רבון העולם הנח פרשה זו ואל תכתבנו בתורה, כי מאחר ולא יתכן שפירוש הפרשה הוא כפשוטו, שהרי **אית אבא דעביד פדיון לבגריה** - האם יש אב שעושה כך לבנו שמביאו ליהרג, הרי טבע האב לרחם על בנו, וכיון שלא יתכן שפרשה זו היא כפשוטו, לכן **ומשה מרחיק הוה חמי בהכמתא** - משה היה רואה בהכמתו למרחוק, כי פרשה זו מרמזת על **כל מה דזמין קודשא בריה הוא לבני ישראל** - כל מה שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות לבני ישראל כאשר יחטאו כבן סורר ומורה. לכן **אמר משה, מאריה דעלמא, שבוק מלה דא** - רבון העולם הנח פרשה זו ואל תכתבנו בתורה, כדי שלא יהיה דינם של ישראל קשה כל כך.**

הקב"ה משיב למשה כי אדרבא בפרשת בן סורר ומורה מבואר התיקון לישראל שסדרו.

אמר ליה קודשא בריה הוא והשיב למשה, חמינא מה דאת אמר - רואה אני לנכון את מה שאתה אומר, מכל מקום **פתוב וקבל אגרא** - כתוב וקבל שכר על כך. **ומה שביקשת** - כתוב יכתב כיון שהוא דינם של ישראל, הנה

אמת כי **את דעתך** - אתה יודע שפרשה זו מרמזת על הרעות שיגיעו לבני ישראל על עוונותיהם, **ואנא ידע יתיר** - אבל אני יודע יותר ממך. **כי מה דאת חמי עלי ההוא עובדא** - מה שאתה רואה עלי בפסוקים אלו את המעשה ההוא, שהוא הדין הקשה שאני עתיד לדון את ישראל, **דרוש קרא ותשפח** - דרוש את הפסוקים ותמצא כי אין בהם גזירת כליה על ישראל, אלא בירור ותיקון לישראל.

אמר רבי אלעזר, תוהנא על ההוא דכתיב (דברים כא יח-יט) **'פי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו', ותפשיו בו אביו ואמו וגו', ותנינו, דבההיא שעמא אמר קודשא בריה הוא למשה פתוב, אמר ליה משה, מאריה דעלמא, שבוק דא, אית אבא דעביד פדיון לבגריה, ומשה מרחיק הוה חמי בהכמתא, כל מה דזמין קודשא בריה הוא לבני ישראל. אמר, מאריה דעלמא, שבוק מלה דא.**

אמר ליה קודשא בריה הוא למשה, חמינא מה דאת אמר, פתוב וקבל אגרא. את ידעת ואנא ידע יתיר. מה דאת חמי עלי ההוא עובדא, דרוש קרא ותשפח.

בההוא שעמא רמז ליה ליופיא"ל רבנא דאורייתא. אמר למשה, אנא דרישנא להאי קרא. פתיב פי יהיה לאיש, דא קודשא בריה הוא, דכתיב (שמות טו ג) **'ה' איש מלחמה'. בן, דא ישראל. סורר ומורה, דכתיב** (הושע ד טז) **'פי כפרה סוררה סרר ישראל'. איננו שומע בקול אביו ובקול אמו, דא קודשא בריה הוא וכנסת ישראל. ויסרו אותו, דכתיב** (מלכים ב' ז יג) **'ויצעד ה' בישראל וביהודה ביד כל גביאי כל חוזה וגו'.** **'ולא ישמע אליהם, דכתיב ו'לא ישמענו אל ה' וגו' (ראה שם פסוק יד).**

'ותפשיו בו אביו ואמו', בדתא חדא. והוציאנו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו. אל זקני עירו, אל זקני עירם ואל שער מקומם' מפעי ליה, מאי אל זקני עירו ואל שער מקומו. אלא, אל זקני עירו, דא קודשא בריה הוא. ואל שער מקומו, דא כנסת ישראל.

בגם, ואם כן **'אל זקני עירם ואל שער מקומם'**, בלשון רבים **מבעי ליה** - היה צריך לכתוב, **מאי** - מהו שכתוב **'אל זקני עירו ואל שער מקומו'** בלשון יחיד. ומשיב המלאך, **אלא**, מה שנאמר **'אל זקני עירו, דא** - זה קודשא בריה הוא, שהוא מורה על התפארת, כי המלכות נקראת 'עיר', והיא 'עירו' של התפארת, נמצא כי 'זקני עירו' היינו זקני התפארת שהוא עירו של המלכות. ומה שנאמר **'ואל שער מקומו, דא** - זה **פנסת ישראל** שהיא

'בנינו זה', אמרו 'זה' וְדָאִי, כי דוקא על בני ישראל יש תביעה לדון על חטאיהם, מחמת קדושתם, וְלֹא דְשָׂאֵר עַמִּין - ואין תביעה לדון על חטאי שאר העמים, אף על פי שהם מקולקלים יותר, כיון שאינם קדושים. 'סורר ומורה איננו שומע בקולנו'. ושואל המלאך, מאי שְׂנָא דְהָא בְּקַדְמִיתָא לֹא פְתִיב - מה

השינוי שבתחילה כשכתוב 'פי יהיה לאיש בן סורר ומורה', לא נאמר 'זולל וסובא', ולבסוף פְתִיב - ורק כאן כתוב 'זולל וסובא'. ומפרש, כי ממה שלא נאמר 'זולל וסובא' אצל תיאור החטא שהוא בפסוק הראשון, מוכח כי 'זולל וסובא' אינו החטא עצמו, אלא הוא הסיבה שגרמה לישראל להיות 'סורר ומורה'. כי מאן גְרִים לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל, לְמַהוּ 'סורר ומורה' לְגַבִּי אַבוּהוֹן דְּבִשְׂמִיָּא - מי גרם להם לבני ישראל, להיות בבחינת סורר ומורה כלפי אביהם שבשמים, בְּגִין דְּאִיהוּ זולל וסובא בְּשָׂאֵר עַמִּין - כיון שהם זללו בשר וסבאו יין עם שאר עמים, דְּכִתִּיב (תהלים קו לה) וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִעֲשִׂיהֶם, וְכִתִּיב (במדבר כה ב) וַתִּקְרְאוּ לְעַם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאכְלֵם הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהֵיהֶם, הרי שעל ידי האכילה עם הגוים באים לידי חטא. הרי דְּעַקְרָא וַיִּסְדָּא אַכִּילָה וּשְׁתִּיָּה פִּד עֲבָדִין בְּשָׂאֵר עַמִּין - הרי שעיקר ויסוד של אכילה ושתייה כאשר עושים אותם עם שאר אומות העולם, דָּא גְרִים לוֹן לְמַהוּ בֶן סוֹרֵר וּמוֹרֵה לְגַבִּי אַבוּהוֹן דְּבִשְׂמִיָּא - זה גורם להם לישראל להיות בבחינת בן סורר ומורה כלפי אביהם שבשמים.

ומבאר את הפסוק האחרון בו יבואר מהו הדין שנעשה עמם, והתיקון שיש בזה. ועל דא - ועל כן כתוב 'וּרְגָמוּהוּ כַּל אַנְשֵׁי עִירוֹ בְּאֲבָנִים וְמָת'. ופירוש 'אנשי עירו', אלו כל שאר עמין - כל אותם שאר אומות העולם שהם תחת ממשלת מלאכי חבלה היוצאים בשליחות מידת הדין לדון את בני ישראל, דְּהוּוּ מְקַלְעִין לְהוּ בְּאֲבָנִים, וְסִתְרִין שׁוֹרֵין, וּמְנַתְצִין מְגַדְלִין - שהם מקלעים אבנים לעבר בני ישראל, וסותרים את חומות העיר, ומנתצים את המגדלים בשעת חורבן בית המקדש. ועל ידי זה 'מָת' - שמת הרע, וזבה יתקיים הפסוק 'בְּעֶרְתְּ הָרַע מִקְרָבָךְ'. ואולם, וְלֹא מַהֲנֵי לוֹן כְּלוֹם - ולא יועיל לאומות העולם כלום למחוק חלילה את זכרם של בני ישראל, וזהו שנאמר אחר כך וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וַיִּדְאוּ, כי לאחר שיקבלו את הצרות של אומות העולם ייראו מלעבוד את פי ה', וזבה יישאר שם ישראל לעולם. ומסיים רבי אבא, בְּיָן דְּשָׂמַע מִשָּׁה מִן הַמַּלְאָךְ פִּירוּשׁ הַפְּרִשָּׁה, כי אין בזה כליה לישראל, אלא אדרבא תיקון הוא לישראל, כְּדִין פְּתִיב פְּרִשְׁתָּא דָּא - אז כתב פרשת סורר ומורה זו.

המלכות, כי 'מקום' הוא התפארת, והוא 'מקומו' של המלכות, ו'שער מקומו' הוא שער התפארת שהוא מקומו של המלכות. ומפרש בפרטות מה הם 'זקני עירו ושער מקומו'. 'זקני עירו', אלו המידות הראשונות שהן חסד וגבורה, ונקראים 'זקני', כי הם 'יומין סבין דכלא' - ימים זקנים לגבי המידות האחרות. כלומר תפארת ומלכות מוציאים את ישראל לדון לפני חסד וגבורה, אשר שם הוא בית דין של מעלה. ומה שנאמר 'שער מקומו', דא - זהו מוסף של שבת, שהוא מידת היסוד שהוא 'מוסף' על התפארת הנקראת 'שבת' ביום השבת, והיסוד נקרא 'שער מקומו' כי הוא שער לתפארת הנקרא 'מקום', ועל ידו עולה הדין אל התפארת. כלומר הדין בא לפני חסד וגבורה ותפארת.

לאחר שביאר המלאך שבת דין העליון הם חסד וגבורה. מבאר למה לא נידונו גם על ידי שאר הספירות.

ומפרש המלאך, וְעַם כָּל דָּא, אָף עַל גַּב דְּכָלְא יִדְעִין דִּינָא - ועם כל זה, אף על פי שכל השש ספירות יודעות ומהופכות למידת הדין, כיון שהגיע הפגם לכל הספירות. מכל מקום לעילא אינו - רק למעלה הוא הדין בספירות חסד וגבורה. והטעם, בְּגִין דְּבִי דִינָא דְּאִמָּא וְאָבָא קְרִיבִין אֵינּוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְאֲחֵדִין בְּהוּ - כיון שבת דין של האם והאב שהם מלכות ותפארת, קרובים הם לישראל בנם, וְכָל קְרִיב לֹא דָאִין דִּינָא לְקְרִיבִיהּ, וּפְסוּל אִיהוּ לְדִינָא - וכל קרוב אינו יכול לדון דין לקרובו, ופסול הוא לדון, לכן אין המלכות יכולה לדון את בני ישראל. והוא מבואר בכתוב, כי הנה בְּקַדְמִיתָא - בתחילה מה פְתִיב, 'אֵל זְקֵנֵי עִירוֹ וְאֵל שַׁעַר מְקוּמוֹ', שהדין בא לחסד וגבורה שהם 'זקני עירו', וכן בא לפני היסוד והתפארת שהוא בחינת 'אל שער מקומו' כמו שהתבאר. אבל בְּיָן דְּחָמָא קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא דְּאֵינּוּ קְרִיבִין - כיון שראה הקדוש ברוך הוא שתפארת ויסוד קרובים לישראל, ואסור להם לדון בדינם, מִיַּד סְלִיק דִּינָא - מיד סילק את הדין מִשַׁעַר מְקוּמוֹ, שהוא הדין שבא לתפארת על ידי היסוד, וכל שכן מן המלכות שהיא קרובה יותר לישראל. לכן מה פְתִיב בְּתַרְיָה - בפסוק שלאחריו לאחר שבאו לדין, וְאָמְרוּ אֵל זְקֵנֵי עִירוֹ בְּנֵינּוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינְנוּ שְׂמַע בְּקוֹלֵנוּ זולל וסובא' לְחוּד - לבד, כי רק חסד וגבורה דנים אותם, כי 'וְאֵל שַׁעַר מְקוּמוֹ לֹא פְתִיב, אֵלָּא אֵל זְקֵנֵי עִירוֹ' בלבד כתוב, הרי שאין הדין מתפארת ולמטה כיון שהם קרובים אליהם.

לאחר שהתבאר הפסוק השני שבו מבואר באיזו בחינה נידונים ישראל שסורו, יבאר את הפסוק השלישי שבו יבואר דברי תפארת ומלכות לבית דין. וכאשר באים תפארת ומלכות לדון את ישראל לפני 'זקני עירו' שהם חסד וגבורה, היו אומרים 'בְּנֵינוּ זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינְנוּ שְׂמַע בְּקוֹלֵנוּ זולל וסובא'. ומפרש

נפשי צמאה לדעת כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הנתר והכבוד" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

